КОРПОРАТИВ БОШҚАРУВ БЎЙИЧА ТАЪЛИМ — ТИЗИМНИ САМАРАЛИ АМАЛГА ОШИРИШНИНГ АСОСИ

Mirtazoyeva G.M.
Biznes va tadbirkorlik oliy maktabi

КИРИШ

• **Долзарблиги:** Ўзбекистон иқтисодиётини модернизация қилиш ва давлат иштирокидаги йирик саноат корхоналарини трансформация қилиш шароитида бошқарув сифатини ошириш стратегик аҳамиятга эга. Корпоратив бошқарув тизимининг муваффақияти ва қабул қилинаётган қарорлар ижроси бевосита бошқарув органлари ва ходимларнинг профессионал билим даражасига, яъни **инсон капиталига** боғлиқ.

ҚОНУНЧИЛИК ВА ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАР

• **Миллий қонунчилик пойдевори:** Ўзбекистонда корпоратив бошқарувнинг ҳуқуқий асослари **«Акциядорлик жамиятлари ва акциядорларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги Қонун** ва янги таҳрирдаги **Фуқаролик кодекси** билан тартибга солинади. Ушбу ҳужжатлар бошқарув органларининг (Кузатув кенгаши ва Ижро органи) фидуциар масъулияти ва ваколатларини белгилаб беради.

• **Президент қарорларидаги талаб:** Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат активларини бошқариш, хусусийлаштириш ва корпоратив бошқарувни такомиллаштиришга оид Фармон ва Қарорларида давлат улуши бор корхоналар раҳбарлари ва кузатув кенгаши аъзоларининг халқаро стандартлар асосида **мажбурий малака ошириши ва сертификатга эга бўлиши** устувор вазифа этиб белгиланган.

• **Халқаро стандартлар билан уйғунлик:** Иқтисодий ҳамкорлик ва ривожланиш ташкилоти (ИҲТТ/OECD) тамойиллари асосида ишлаб чиқилган миллий **Корпоратив бошқарув кодекси** корхоналарда шаффофликни ва таълим тизимини тизимли йўлга қўйишни тавсия этади.

ТАЪЛИМНИНГ ТИЗИМ САМАРАДОРЛИГИДАГИ РОЛИ (АСОСИЙ ЖИҲАТЛАР)

Қарорлар ижросининг таъминланиши: Олий раҳбарият томонидан қонунчилик доирасида қабул қилинган стратегик қарорлар, агар ўрта ва қуйи бўғин ходимлари корпоратив бошқарув асосларини тушунмаса, самарасиз бўлиб қолади. Таълим — ислоҳотларни юқоридан пастга силлиқ трансформация қилиш воситасидир.

Хавф-хатарларни (Рискларни) бошқариш ва Комплаенс: Таълим тизими ходимларда коррупцияга қарши курашиш, манфаатлар тўқнашувини бартараф этиш ва ички назорат қоидаларига риоя қилиш маданиятини шакллантиради.

Инвестициявий жозибадорлик: Халқаро инвесторлар раҳбарияти ва мутахассислари корпоратив бошқарув бўйича замонавий билим ва халқаро сертификатларга (масалан, лойиҳа бошқаруви, риск-менежмент) эга бўлган корхоналарга кўпроқ ишонч билдиришади.

ХУЛОСА ВА ТАКЛИФЛАР

1. Давлат секторидаги йирик корхоналарда корпоратив бошқарув бўйича таълимни фақат топ-менежмент учун эмас, балки **ўрта ва қуйи бўғин ходимлари учун ҳам мажбурий тренинглар** сифатида жорий этиш лозим.
2. Корхоналарнинг ички электрон платформаларида (LMS) корпоратив этика, комплаенс ва рискларни бошқариш бўйича **доимий қисқа муддатли онлайн курслар ва тест тизимларини** йўлга қўйиш зарур.
3. Корпоратив бошқарув бўйича таълимга сарфланадиган маблағларни харажат эмас, балки компаниянинг узоқ муддатли барқарорлиги ва молиявий юксалиши учун киритилган **стратегик инвестиция** деб баҳолаш лозим.